

Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi

th

INTERNATIONAL

Social Sciences Congress

Özet Bildiriler Kitabı

ULUSLARARASI
SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
SARAYBOSNA

VI. INTERNATIONAL
SOCIAL SCIENCES CONGRESS
BOSNIA
24-25 EKİM 2024

Kapak Tasarım: Arş.Gör. Furkan MACAN

Yayına Hazırlayanlar:

Arş.Gör. Burak SEYHAN

Arş.Gör. Elif Dilara GERGİN

Arş.Gör. Fethiye KÜÇÜK

e-ISBN: 978-605-4838-30-1

"Kitapta yer alan bölümler yazar(lar)ın kendi görüşlerini yansıtmaktadır, editör(ler) sorumlu tutulamaz."

"Kitapta yer alan bölümlerin genel kabul edilmiş bilimsel ilke ve kurallara uygun şekilde hazırlandığı yazarlar tarafından beyan edilmiştir."

Onur Kurulu

Prof.Dr. Halil İbrahim Zeybek/ Gümüşhane Üniversitesi Rektörü

Prof.Dr. Mustafa Doğan Karacoşkun / Kilis 7 Aralık Üniversitesi Rektörü

Prof.Dr. Mutlu Türkmen/ Bayburt Üniversitesi Rektörü

Prof.Dr. Fatih Yılmaz/ Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Rektörü

Prof.Dr. Ahmet Yıldırım/ Uluslararası Saraybosna Üniversitesi (IUS) Rektörü

Düzenleme Kurulu

Doç.Dr. H.Gülçin Beken/ Gümüşhane Üniversitesi (Kongre Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Ali Savaş Bülbül/ Bayburt Üniversitesi

Prof. Mehmet Ali Yıldırım/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Prof.Dr. Cihan Çakmak/ Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Prof. Rasim Koçyiğit/ Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Prof. Sedat Maden/ Bayburt Üniversitesi

Prof.Dr. M. Ruhat Yaşar/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Prof.Dr. Halil Aldemir/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Prof.Dr. Pınar Hayaloğlu/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. Berat Sarıkaya/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. Ena Kazić/ Uluslararası Saraybosna Üniversitesi

Doç.Dr. Ahmet Tüzen/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. İsmail Çalık/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. Ervin Kovačević/ Uluslararası Saraybosna Üniversitesi

Doç.Dr. Emil Knezović/ Uluslararası Saraybosna Üniversitesi

Doç.Dr. Kürşad Kara/ Bayburt Üniversitesi

Doç.Dr. Mustafa Demir/ Bayburt Üniversitesi

Doç.Dr. Serhat Dağ/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. Muhammed Yasin Taşkesenlioğlu/ Atatürk Üniversitesi

Doç.Dr. Oğuzhan Ekinci/ Erzurum Teknik Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Mustafa Ayyıldız/ Gümüşhane Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Ahmet Akgül/Tokat/ Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Erdiñç Gülcü/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Osman Benk/ Gümüşhane Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi İmren Pınar Dülğar/ Gümüşhane Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Fevziye Bekar/ Gümüşhane Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Esra Karapınar Kocağ/ Gümüşhane Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Dilek Yalçın/ Gümüşhane Üniversitesi
Öğr.Gör. Ali Genç/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Arş.Gör. Burak Seyhan/ Gümüşhane Üniversitesi

Bilim Kurulu

Prof.Dr. Ahmet Mutlu Akyüz/ Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. Ahmet Nalçacı/ Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Prof.Dr. Ahmet Yiğit/ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof.Dr. Ali Çağatay Kılınç/ Karabük Üniversitesi
Prof.Dr. Ali Rıza Sandalcılar/ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Prof.Dr. Ali Servet Öncü/ Atatürk Üniversitesi
Prof.Dr. Ali Uzun/ Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof.Dr. Alper Veli Çam/ Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. Bayram Nazir/ Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. Bülent Şen/ Tarsus Üniversitesi
Prof.Dr. Cemalettin Kalaycı/ Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Gülsüm Çalışır/ Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. Güven Delice/ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Prof.Dr. Halil Özşavlı/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Prof.Dr. Harun Öğmüş/ Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof.Dr. Hasan Ayaydın/ Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. Hasan Özalp/ Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof.Dr. İskender Peker/ Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. İsmet Emre/ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Prof.Dr. M. Fatih Kanter/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Prof.Dr. Mehmet Vural/ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof.Dr. Mahmut Kaya/ Harran Üniversitesi
Prof.Dr. Mehmet Temel/ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof.Dr. Nuri Baltacı/ Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. Ali Utku/ Atatürk Üniversitesi
Prof.Dr. Muhammet Hanifi Macit/ Atatürk Üniversitesi
Prof.Dr. Selami Şimşek/ Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. Seyfettin Artan/ Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Yücel Bulut/ İstanbul Üniversitesi
Prof.Dr. Zülküf Kara/ Mardin Artuklu Üniversitesi
Doç.Dr. Ali Kestane/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Doç.Dr. Dilek Çil/ Trabzon Üniversitesi
Doç.Dr. Esra Asıcı/ İzmir Demokrasi Üniversitesi
Doç.Dr. Hale Kırer Silvalecuna/ Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi
Doç.Dr. Hasan Mahmut Kalkışım (Gümüşhane Üniversitesi)
Doç.Dr. Hamza Kurtkapan/ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Doç.Dr. Hatice Kılınçer/ İstanbul Üniversitesi
Doç.Dr. İbrahim Yücedağ/ Mardin Artuklu Üniversitesi
Doç.Dr. Kadir Sancak/ Gümüşhane Üniversitesi
Doç.Dr. Muazzez Harunoğulları/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Doç.Dr. Muharrem Şahiner/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Doç.Dr. Mustafa Kınağ/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Doç.Dr. Mehmet Akif Gözitok/ Erzurum Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Mustafa Zuhul/ Gümüşhane Üniversitesi
Doç.Dr. Mürşit Recepoğlu/ Gümüşhane Üniversitesi
Doç.Dr. Nazlı Keyifli/ İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Doç.Dr. Orkun Çelik/ Gümüşhane Üniversitesi
Doç.Dr. Osman Taşkın/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Doç.Dr. Ömer Akkuş/ Samsun Üniversitesi
Doç.Dr. Ömer Cide/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Doç.Dr. Serdar Nerse/ Batman Üniversitesi
Doç.Dr. Serhat Kuzucu/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Doç.Dr. Serkan Acuner/ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Doç.Dr. Sinan Erdoğan/ Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Mahsum Avcı/ Bingöl Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Zeynep Hümeysra Koç/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Seher Maşkaraoğlu/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Zeynel Amaç/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Ayşe Nur Katmer/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Tuğba Bıyıkbeyi/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Osman Ülker/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Remziye Karakum/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Faruk Bartan/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Hüseyin Kurşun/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Figen Yıldırım/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Öğr.Gör. Zeynep Büşra Korkmaz/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Kongre Düzenleme Kurulu Sekreteryası

Arş.Gör. Gürsan CİVELEK/ Gümüşhane Üniversitesi
Arş.Gör. Mahmut S. KÜÇÜK/ Gümüşhane Üniversitesi
Arş.Gör. H. Furkan MACAN/ Gümüşhane Üniversitesi
Arş.Gör. Esra AKTAŞ/ Gümüşhane Üniversitesi
Arş.Gör. Zeynep ŞİMŞEK BİNGÖL/ Gümüşhane Üniversitesi

		Kıyâmet Suresi 75/16-19 Ayetlerinin Filolojik ve Teolojik Değerlendirmesi
--	--	---

24.10.2024	Perşembe – Paralel Oturumlar 4	Oturum Bağlantısı: Tokat
17:00-19:00	Yazar	Bildiri
SOSYOLOJİ	Mehmet Ozan AHNAS	LGBTİ+'larda Din Algısı ve Dindarlık Biçimleri: Diyarbakır Örneği
	Harun GEÇER	Bir Kapı Ve Eşik Olarak Sanal Mekânda Dindarların Var Olma Sorunu
	Nedim ÖZ	Erdemli Toplumun Temel Dinamikleri-2
	Hatice DURAN OKUR	Algoritmik Kültür Tüketiminin Toplumsal Etkileri
	Sevilya MURAT	Gender Discrimination in Hiring in Uzbekistan
	Mehmet SU	İlahiyat Eğitimi Alan Suriyeli Öğrencilerin Sosyal Uyumu Üzerine Bir Araştırma
Oturum Başkanı: Celal YEŞİLÇAYIR		

25.10.2024	Cuma – Paralel Oturumlar 5	Oturum Bağlantısı: Gümüşhane
10:00-12:00	Yazar	Bildiri
İKTİSAT	Tuğçe KAYAGİL, Özcan ÖZKAN	Konumsal Algıların Belirleyicileri
	Özge VARLI, Bilal ÇELİK	Patolojik Narsisizm Bağlamında Lüks Tüketim: Teorik Bir Model Önerisi
Oturum Başkanı: Esra KARAPINAR KOCAĞ	Alırıza AÇ, Bahar DURMUŞ	Bayburt Üniversitesi Öğrencilerinin 2023 -2024 Akademik Yılı Harcamalarının Analizi ve Bayburt Ekonomisine Katkısı
	Gökçe SÜZGÜN IŞIK	Bursa'da Kadın'ın İş Gücüne Katılımı: 1945-1960
	Gökçe SÜZGÜN IŞIK	Varlık Vergisi Uygulaması: Bursa Örneği
	Onur ÇELİK	Crowding-out or -in? New Empirical Evidence for Türkiye Economy

25.10.2024	Cuma – Paralel Oturumlar 5	Oturum Bağlantısı: Bayburt
10:00-12:00	Yazar	Bildiri
PSİKOLOJİ	Yasin Samet KAZEL, Mustafa Doğan KARACOSKUN	Afet Durumunda Tanrı'yı Hatırlamak: Depremzede Üniversite Öğrencilerinin Tanrı Tasavvurları Üzerine Metaforik Bir Araştırma
	Yunus TÜKEN	DKAB Öğretmenlerinin Deprem Sonrası Karşılaştıkları Okula Uyum ve Sınıf

VARLIK VERGİSİ UYGULAMASI: BURSA ÖRNEĞİ⁸

Gökçe SÜZGÜN IŞIK

Öğr.Gör.Dr., Bursa Teknik Üniv., gokce.suzgun@btu.edu.tr, Id: 0000-0002-4679-2862

Özet

Bu çalışmada, 1939 -1945 yılları arasında tüm dünyayı etkisi altına almış olan II. Dünya Savaşı'nın Türkiye'de ortaya çıkardığı ekonomik sorunlara paralel olarak hükümet tarafından uygulamaya konulan Varlık Vergisi'nin Bursa'da ortaya çıkardığı etki ele alınmıştır. Vergi uygulamasının kentte ortaya çıkardığı olağanüstü tablonun bütünüyle değerlendirilmesi noktasında araştırma süresince soruların tespiti ve cevapların ortaya çıkarılması amacıyla nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Bunun yanında Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivlerinden elde edilen arşiv belgeleri başta olmak üzere, döneme ilişkin resmi kaynaklardan ve yerelde etkili olan pek çok süreli yayından yararlanılmıştır. Konu ile alakalı pek çok telif eser de çalışmada ayrıntılı bir biçimde incelenen kaynaklardan olmuştur.

Savaş şartlarının gün geçtikçe daha fazla hissedildiği 1940'lı yıllarda Türkiye, ulusal savunma alanında yapılan harcamaların artışı ve yurt genelinde giderek daha fazla hissedilen ekonomik bunalımın etkisiyle olağan üstü bir vergi niteliğinde olan Varlık Vergisi'ni 12 Kasım 1942'de yürürlüğe koymuştur. Buna göre kentte vergi mükellefiyeti

⁸ Bu çalışma, "II. Dünya Savaşı Yıllarında Bursa: Siyasal, Toplumsal, Ekonomik ve Kültürel Yaşam 1939-1946" başlıklı Doktora Tezi çalışmasından yararlanılarak üretilmiştir.

açıklanan 1.261 kişilerin toplumun çeşitli zümrelerine mensup olduğu görülmüştür. Yerel gazetelerde ismi açıklanan toplamda 112 vergi mükellefinden atmış üçü gayrimüslim iken elli tanesi ise Müslümanlardan oluşuyordu. Bunun yanında mükellef olarak açıklanan isimler arasında kentin nüfuzlu ve bilinen simaları da yer almıştır.

Şubat 1943 itibariyle Bursa genelinde tahsil edilen vergi meblağı 3.229.450 liraya ulaşmıştır. İlerleyen süreçte ise bu rakam 3,5 milyonu bulmuştur. Borcunu ödeyemeyen mükellefler hakkında haciz işlemlerine başlanılmış, hacizli malların satışlarından elde edilen gelirlerle vergi tahsilat miktarı artmıştır. Bu süreçte hala borcunu ödeyemeyen mükelleflerden 25'i, 1943 Nisan ayında Aşkale'ye sevk edilmek üzere toplama kampına gönderilmiştir. Toplama kampına gönderilen mükellef sayısının ilerleyen günlerde 100'e ulaştığı görülmektedir. Çalışma kamplarına gönderilen mükellefler için, hükümet daha sonra, kalan borçlarını kendi şehirlerinde çalışarak ödeme imkânı tanımış, bu sebeple mükelleflerden bazıları Bursa'ya geri dönmüştür.

Varlık Vergisi'nin Bursa yerelinde uygulaması, maddi durumu iyi olan tüm vatandaşları uygulama alanına almış ise de vergi mükelleflerinin çoğunluğunun gayrimüslim kökenli vatandaşlardan oluştuğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: II. Dünya Savaşı, Bursa, Varlık Vergisi.

WEALTH TAX IMPLEMENTATION: CASE OF BURSA

Abstract

This study examines the impact of the Wealth Tax, which was implemented by the government in parallel with the economic problems that emerged in Turkey from World War II, which affected the entire world between 1939 and 1945, on Bursa. In order to fully evaluate the extraordinary picture that the tax application created in the city, qualitative research methods were used throughout the research in order to identify questions and reveal answers. In addition, official sources related to the period, primarily archival documents obtained from the Presidency State Archives, and many periodicals with local influence were used. Many copyrighted works related to the subject were also among the sources examined in detail in the study.

In the 1940s, when war conditions were increasingly felt, Turkey put the Wealth Tax, which was an extraordinary tax, into effect on November 12, 1942 due to the increase in national defense expenditures and the economic crisis that was increasingly felt throughout the country. Accordingly, it was seen that 1,261 people whose tax liability was declared in the city belonged to various groups of society. Of the total of 112 taxpayers whose names were declared in local newspapers, sixty-three were non-Muslims, while fifty were Muslims. In addition, influential and well-known figures of the city were also among the names declared as taxpayers.

As of February 1943, the tax amount collected in Bursa reached 3,229,450 liras. In the following period, this figure reached 3.5 million. Seizure procedures were initiated for taxpayers who could not pay their debts, and the amount of tax collection increased with the income obtained from the sales of seized goods. During this period, 25 of the taxpayers who still could not pay their debts were sent to a concentration camp in April 1943 to be transferred to Aşkale. It is seen that the number of taxpayers sent to the concentration camp reached 100 in the following days. For the taxpayers sent to labor camps, the government later provided the opportunity to pay off their remaining debts by working in

their own cities, and for this reason, some of the taxpayers returned to Bursa.

Although the application of the Wealth Tax in Bursa included all citizens with good financial status, it was seen that the majority of taxpayers were citizens of non-Muslim origin.

Key Words: World War II, Wealth Tax, Bursa.